

Integralność ludzkiego ciała jako powinność moralna

Integrity of the human body as a moral obligation

TADEUSZ ZADYKOWICZ

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska
tadeusz.zadykowicz@kul.pl
<https://orcid.org/0000-0002-1687-8286>

Integralność ciała ludzkiego jako powinność moralna. Przesłanie moralne Kościoła, red. Krzysztof Smykowski. 2022. Lublin: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, ss. 239

Współczesne podejście do człowieka i jego cielesności naznaczone jest wieloma fragmentaryzmami. Z owymi przejawami traktowania osoby ludzkiej jedynie poprzez jakiś jeden wymiar, skądinąd prawdziwy (np. tylko cielesny z pominięciem duchowego lub tylko naturalny i doczesny przy jednoczesnym niedowartościowaniu bądź wprost zanegowaniu elementu nadprzyrodzonego i wiecznego), musi się zmierzyć chrześcijańska koncepcja, którą wyróżnia podejście integralne. Warto pokreślić, że ta cecha odnosi się nie tylko do człowieka jako osoby, ale także do samej jego cielesności. Nie tylko człowiek jako taki jest jednością. Jednością jest także jego ciało.

W świecie naznaczonym przez skłonność do apoteozy i ubóstwiania ciała, Kościołowi niesłusznie zarzuca się niedowartościowanie, a nawet pogardę względem tej sfery. Dlatego przedstawienie katolickiej koncepcji ciała ulepionego z prochu ziemi i jednocześnie będącego integralną częścią „obrazu i podobieństwa” Stwórcy oraz ciała jako świątyni – miejsca zamieszkania Boga, a także płynących z tego konsekwencji, pozostaje ciągle wyzwaniem, które podejmują różne subdyscypliny teologiczne. Mając na względzie te wyzwania z uznaniem należy odnieść się do publikacji pt. *Integralność ciała ludzkiego jako powinność moralna. Przesłanie moralne Kościoła* (red. K. Smykowski, Lublin 2022).

Książka jest owocem Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, zorganizowanej przez Sekcję Teologii Moralnej Instytutu Nauk Teologicznych KUL w dniu 6 grudnia

2021 roku z inicjatywy ówczesnego kierownika Katedry Bioetyki Teologicznej bp. dr. hab. Józefa Wróbla, prof. KUL. Dyskusja podjęta w jej trakcie wskazała na niewystarczalność zaprezentowanych tam ujęć. Dlatego wygłoszone teksty uzupełniono o szereg innych perspektyw, dzięki czemu publikacja zyskała charakter monografii, ukazującej w sposób całościowy zagadnienie sformułowane w tytule: integralność ludzkiej cielesności oraz wynikające z niej powinności moralne.

Temat integralności ludzkiego ciała został przedstawiony z perspektywy biblijnej staro- i nowotestamentalnej (K. Napora, S. Hałas), patrystycznej (M. Szram), personalistycznej (A. Nadbrzeżny) oraz teologiczno-moralnej (K. Smykowski), a także prawnokanonicznej (M. Stokłosa) i teologiczno-pastoralnej (P. Goliszek, S. Dyk). Dzięki takiemu interdyscyplinarnemu podejściu udało się ukazać stwórczy i zbawczy fundament wartości ludzkiego ciała, której rozpoznanie rodzi powinność moralną. To właśnie owa perspektywa teologiczno-moralna stanowi przedmiot formalny opracowania, na co wskazuje zresztą podtytuł „Przesłanie moralne Kościoła”. Dobrze się stało, że w książce, obok doktrynalnych podstaw i moralnych konsekwencji, znalazły się również praktyczne wskazania dotyczące miejsc i metod głoszenia tego przesłania (katecheza, homilia). Formacja postaw wobec ciała jest bowiem dzisiaj nie mniej ważna niż znajomość zasad.

Książka ukazuje ponadto szereg kwestii szczegółowych, działań, ingerencji będących praktycznym wyrazem uznania bądź zaprzeczenia integralności ciała. Należą do nich m.in. interwencje medyczne o charakterze terapeutycznym i pozaterapeutycznym, postępowanie względem zwłok ludzkich, nadużycia seksualne, kara śmierci. Działania w tym zakresie zostały jednoznacznie ocenione. Tym samym jednoznacznie wyznaczono granice władzy człowieka nad ciałem. Czytelnik znajdzie w książce jasne kryteria ingerencji w ludzką cielesność. Znajomość takich kryteriów jest konieczna w dzisiejszym świecie, który oferuje coraz więcej technicznych możliwości wpływania na strukturę somatyczną, w tym ingerencji wykraczających poza ramy klasycznej pomocy medycznej. Można przypuszczać, że w miarę rozwoju technik medycznych oraz wiedzy na temat anatomii i fizjologii ludzkiego organizmu pojawią się nowe kontrowersje, które także domagać się będą oceny teologiczno-moralnej.

TADEUSZ ZADYKOWICZ – profesor nadzwyczajny w Katedrze Teologii Moralnej Fundamentalnej i Ekumenicznej Instytutu Nauk Teologicznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Zainteresowania naukowe: dzieje teologii moralnej, moralność życia religijnego; współczesny kontekst życia religijno-moralnego; biblijne oraz kulturowe przesłanki moralności; rola wzorów osobowych w chrześcijańskim życiu moralnym.